

Pensioen: van 'schijn' naar 'benoemde onzekerheid'

door JARCO DE SWART

AMSTERDAM - 'Van schijnzekerheid naar benoemde onzekerheid'. Dat wordt de verkooplogan waarmee de vakbonden, de werkgevers en het kabinet straks de nieuwe pensioencontracten aan de man willen brengen. De vraag is alleen: met welke benoemde onzekerheid starten we en wat is dat waard?

In het jaarlijkse pensioenoverzicht staat op welk concreet (nominaal) bedrag men later kan rekenen. Daarin is geen rekening gehouden met inflatie, waardoor de koopkracht van het genoemde bedrag onzeker is. Om die inflatie bij te houden beleggen fondsen in risicovolle producten. Dat kan lang goed gaan, maar ook heel erg fout zoals in een crisis. Dan dalen de bezittingen hard in waarde en worden de zogenaamd 'gegarandeerde' pensioenrechten van deelnemers fors aangetast. Vandaar dat sociale partners spreken over 'schijnzekerheid'.

Om er wel zeker van te zijn dat de koopkracht niet wordt aangetast, zou de dekkings-

• *Wat kunnen we later nog kopen voor ons pensioen? Dat blijft - ook straks - de grote vraag.*

FOTO: RONALD BAKKER

graad van de fondsen volgens het CPB gemiddeld 145% moeten zijn. Omgekeerd kunnen de fondsen nu dus slechts 75% van het reële (waardevaste) pensioen garanderen, bevestigen CPB-directeur Coen Teulings, hoogleraar Lans Bovenberg (Universiteit van Tilburg) en actuaaris Falco Valkenburg van Towers Watson. Sociale partners - werkgevers en vakbonden - zijn nu bezig een constructie te bedenken waarmee deelnemers hun huidige 'nominale' contract willen omzetten in een nieuw 'reëel' pensioencontract. Dat is een contract waarin expliciet staat dat gestreefd wordt om de inflatie (deels) bij te benen en zo koopkracht te behouden, maar dat daarvoor flink risico genomen moet worden op de beurs en dus ook nadelig kan uitvallen. Vandaar dat sociale partners spreken over 'benoemde onzekerheid'.

Bovenberg: „Als je nu zeker wilt weten dat je pensioen waardevast blijft, dan kan dat nu maar voor 75% van dat bedrag. Dat wil zeggen: 75% maal 70% van het laatstverdiende loon. Maar ik verwacht dat so-

cialen partners werken aan flexibele contracten zonder zekerheid. Ik denk dat individuen straks op hun pensioenoverzicht een bandbreedte zullen zien voor hun bedrag. Bijvoorbeeld: 'uw pensioen komt waarschijnlijk uit tussen 50% en 90% van uw laatste loon'. Op een slecht beursjaar volgt dan een overzicht waarin staat: 'uw bedrag komt waarschijnlijk uit ergens tussen 40% en 80%'. Na een goed jaar kan dat weer de andere kant op schuiven."

Volgens actuaaris Valkenburg bespreken sociale partners nog hoe de schok van het invaren van oude rechten in de nieuwe contracten moet worden verwerkt. „In het nieuwe contract gaan ieder jaar schokjes ontstaan door beursbewegingen. De discussie is nu of dat in één keer gebeurt of uitgesmeerd over tien, vijftien jaar." Aangezien de gemiddelde reële dekkingsgraad nu 75% procent bedraagt, verwacht hij dat afstempelen 'sowieso' weer terug zal komen. „Dat woord wil men niet meer gebruiken, maar meebewegen met de beurzen is een eufemisme voor afstempelen."